

Report on Master Thesis

Institute of Economic Studies, Faculty of Social Sciences, Charles University in Prague

Student:	Bc. Jozef Regináč
Advisor:	Mgr. Pavel Ryska, MPhil
Title of the thesis:	Modern Banking and Preference Channels

OVERALL ASSESSMENT (provided in English, Czech, or Slovak):

Práce Jozefa Regináče se sice zabývá oblastí bankovníctví, rozhodně se však nejedná o standardní práci, resp. standardní téma práce. Nezabývá se specifickou/problémovou oblastí bankovníctví, spíše obecně zpochybňuje základy současného nastavení fungování bank. IES FSV ve svém studijním programu přistupuje k oblasti bankovníctví poměrně standardním způsobem, řekněme „main streamovým“, práce kolegy Regináče určitě z tohoto trendu vybočuje. Každý nový, neotřelý pohled je inspirující, a proto je třeba ho vyzdvihnout.

Na druhou stranu je však třeba říci, že i nový pohled musí být podložen argumenty. Mým úkolem zde není souhlasit či nesouhlasit s autorovým názorem, ale především jeho názor respektovat, ovšem pouze za podmínky, že autor svůj návrh vystaví kritickému pohledu. Dle mého názoru však všechny argumenty v práci zdaleka nezazní, nebo zazní jen velmi jemně. Proto práci považuji za poměrně tendenční, neinformovaný čtenář nezíská všechny relevantní informace o tématu.

Ve svém posudku se zaměřím pouze na několik oblastí, které autor ve své práci rozebírá a zaujímá v k nim stanovisko:

- 1. 100 % reserve banking system** – již mnoho desetiletí nebo dokonce století systém bankovníctví funguje na jiných principech než je „100 % reserve banking“, a to především díky tomu, že potřeby lidí se změnili a stejně tak i poptávka po příslušných službách. Pokud by dnes lidé postrádali systém, který by jim umožnil využít „100 % reserve banking“, mohou využít nabídky desítky bankovních i nebankovních institucí, které nabízení safesové schránky, kam si klient uloží cokoliv a opět vyzvedne v nezměněné podobě v době, která mu vyhovuje, a to za příslušný poplatek. Vzhledem k tomu, že je tato služba pro úschovu peněz využívána minimálně, troufám si tvrdit, že současná očekávání lidí od banky jsou jiná. Kromě toho systém fyzické úschovy peněz v sobě nese řadu problémů, především nulovou obranu proti inflaci. Nevidím důvod, proč by měl autor tomuto tématu věnovat ve své diplomové práci tolik prostoru.
- 2. Fractional reserve system** – dle mého názoru zdaleka neznamená libovůli komerčních bankéřů investovat do projektů, které neodpovídají preferencí klientů-depozitorů, resp. „zneužívat“ úspory klientů (např. autor v této souvislosti několikrát opakuje slovo „embezzlement“, např. str. 15) Možnost transformovat přijaté úspory do formy finančních zdrojů pro firmy a projekty má velmi mnoho výhod. Funkce úvěru (samozřejmě nezneužitá) je v moderním hospodářském rozvoji nezastupitelná a pro mnoho teoretiků i praktiků znamená úvěr „zažehnutí motoru“ hospodářského růstu. Nelze dle mého názoru konstatovat, že úvěry jsou poskytovány v rozporu s přáním střadatelů, (resp. nedostatečně reflektují jejich preference, viz níže).
- 3. 4.4.3. - New Institutional Set-up... + související** – představa, že by bylo možné, aby si investoři (střadatelé, majitelé úspor) mohli vybrat mezi potenciálními dlužníky a že toto by přinášelo oproti současnému stavu nějaké výhody, mi připadá iluzorní. Pokud majitelé úspor chtějí dnes investovat do jednoho konkrétního projektu nebo firmy, nikdo jim v tom nebrání, přímá půjčka konkrétní firmě je i dnes jeden z možných druhů financování. Zároveň existuje mnoho dalších způsobů, jakým mohou střadatelé vyjádřit své preference (autor je obecně nepomíjí, i když jim nepřikládá dle mého názoru dostatečnou váhu): investicí do konkrétní akcie, nákup obligací společnosti, investicí do fondů s různým zaměřením (dle odvětví, regionu, velikostí společností apod.), venture capital fondy apod. Dále je možné uložit své úspory do banky, která má konkrétní zaměření, jasnou strategii investování a poskytování úvěrů (existuje nesčetné množství malých regionálních bank, které

Report on Master Thesis

Institute of Economic Studies, Faculty of Social Sciences, Charles University in Prague

Student:	Bc. Jozef Regináč
Advisor:	Mgr. Pavel Ryska, MPhil
Title of the thesis:	Modern Banking and Preference Channels

se zaměřují např. na místní malé a střední podniky, živnostníky, nebo se zaměřují jen na specifickou skupinu (např. zemědělce), dále jsou tu regionální instituce typu kempeliček a družstevních záložen, v německém regionu Sparkassen, které mají také poměrně úzké zaměření.

Pokud autor předpokládá, že bude investor/střadatel tak sofistikovaný, že si bude moci vybrat pro sebe vhodného „dlužníka“, jistě autor připustí, že pokud střadatel uložil své úspory do nevyprofilované banky (standardní komerční banky), jsou jeho preference touto volbou také vyjádřeny.

Pokud dnes někdo chce vyjádřit svou preferenci, možností má nesčetně, rozhodně k tomu není třeba zavádět nový systém bankovníctví.¹

Dále zásadně nesouhlasím s tím, že je výhodnější, pokud by výběr „dlužníka“ provedl střadatel sám, za asistence a podpory banky. V současné době mají banky propracované systémy hodnocení klientů, zdaleka se nejedná o jen o analýzu finanční situaci klienta, hodnotí se i kvalita managementu (reputace managerů, jejich důvěryhodnost a bezúhonnost), vize, strategie, pozice na trhu, majetková propojenost s ostatními, není výjimkou, když banky získávají posudky o vlivu firmy na životní prostředí, není výjimkou, když představenstvo banky odmítne poskytovat úvěry do určitého odvětví (výroba zbraní, cigaret apod.), do určitých regionů (politicky citlivých) atd. Zároveň rozhodování ve standardně fungujících bankách podléhá předem danému a transparentnímu procesu, k obchodnímu případu se vyjadřuje nejen ten, kdo obchod na pobočce vyjednává, ale zpravidla o úvěru rozhoduje pracovník řízení rizik, jehož odměny nejsou a nesmí být přímo ovlivněny objemem poskytnutých úvěrů. Toto vše dnes tvoří reputaci banky a ta je už dnes velmi důležitá.²

Stejně tak tyto banky dbají na určitou skladbu svého portfolia tak, aby případné problémy byly diverzifikovány a dopady na střadatele byly minimalizovány a zároveň aby se střadatel mohl alespoň částečně podílet na příjmech z těchto obchodů.

Stejně tak mají banky mnohem větší prostor a vyjednávací pozici pro dojednání zajištění a mají lepší pozici/zkušenost s jejím případných vymáháním. Nezastupitelná role banky je i v tom, že provádí pravidelný monitoring klienta, neustále ho sleduje a klient se tak cítí pod tlakem.

Role banky, která v tomto případě přebírá odpovědnost za obchodní případ, je nezastupitelná. Pokud by toto bylo odpovědností malého střadatele, musel by se stát velmi sofistikovaným investorem. Je toto cílem? Nebo kde by byla odpovědnost, kdyby rozhodoval střadatel, ale analýzu dělala banka? Jaká by byla motivace banky při provádění analýz?

Kromě toho by byly náklady na setkání věřitel-dlužník obrovské. Dokážete si např. představit, jak by se poskytovaly hypotéky, úvěry na výzkum a vývoj?

Ve výše uvedené poznámce nehovořím o sofistikovaných investičních bankách, které kvůli svým spekulacím a jiným aktivitám výrazně přispěly k finanční krizi, ale o většině středních a malých komerčních bank, které krizi nejenže nezavinily, ale ani se jich tato krize nedotkla.

¹ Autorem navrhovaný způsob financování nevyřeší např. ani problém, který autor sám přináší na str. 36 (stavba továrny ve městě, banka by po provedené analýze úvěr poskytla, autor si však klade otázku, zda by to udělala i v případě, kdyby se musela zeptat svých střadatelů). Pokud střadatel své úspory vloží do této komerční banky, delegují na ní pravomoc o této skutečnosti rozhodnout. Pokud jim tuto pravomoc delegovat nechťejí, existují nesčetné další možnosti, jak se svými úsporami naložit. Zároveň je iluzorní myslet si, že daná továrna se ve městě nepostaví, a to i když bude fungovat autorův návrh. Může přijít nějaká cizí osoba, která poskytne přímou půjčku na stavbu továrny (tím využije své možnosti přímo poskytnout úvěr „dle svých preferencí“) nebo úvěr poskytne nějaká jiná komerční banka ze vzdáleného města (a pokud by se tato vzdálenější banka zeptala svých střadatelů, jistě by názor mohl být výrazně jiný než názor občanů města, kde má továrna stát). Tím chci říci, že existence komerční banky a jejího businessu nemá vliv na to, zda se továrna ve městě postaví nebo ne.

² Stejně tak regulace a dohled (přes všechnu kritiku) neustále zdůrazňuje pojmy jako „market discipline“ a „transparency“.

Report on Master Thesis

Institute of Economic Studies, Faculty of Social Sciences, Charles University in Prague

Student:	Bc. Jozef Regináč
Advisor:	Mgr. Pavel Ryska, MPhil
Title of the thesis:	Modern Banking and Preference Channels

- **kapitola 5.1 a dále** – nesouhlasím s tím, že jsou instituce, fondy banky, které získaly nálepku „socially responsible“ a pak jsou instituce/fondy, které tuto nálepku nezískaly a jsou proto autorem označeny jako „socially irresponsible“. Toto označení je zavádějící.
- str. 53 – nerozumím, proč z grafu č. 5.4 autor vyvozuje, že se jedná o posun „placements“ k „investments“ tím, že se na úkor akciových investic zvyšuje podíl investic do obligací (ve většině případů mají akcionáři užší vztah s firmou než věřitelé). V této souvislosti také není zřejmé, proč v části 4.4.4. píše, že věřitelé jsou více motivováni monitorovat firmu než akcionáři. Myslím, že toto tvrzení je nesprávné.
- graf č. 5.1 je bez popisku

Současné standardní komerční banky nefungují zcela optimálně, nicméně je třeba na jejich dalším zlepšení pracovat. Jejich přínos hospodářskému růstu je neocenitelný. Vracet se o několik století zpět k modelu, který sám sebe přežil, je přinejmenším neopodstatněné.

Dle mého názoru je práce iluzorní, utopická a zároveň ne dobře nevyargumentovaná (ve svém posudku uvádím pouze příklady). Autor kritizuje současné fungování bank bez zřejmé znalosti toho, jak dnešní komerční banky fungují. Předložená práce není dle mého názoru ekonomická, ale spíše filozofická či politologická. Z těchto důvodů nemohu práci hodnotit zcela pozitivně.

SUMMARY OF POINTS AWARDED (for details, see below):

CATEGORY	POINTS
<i>Literature</i> (max. 20 points)	15
<i>Methods</i> (max. 30 points)	20
<i>Contribution</i> (max. 30 points)	10
<i>Manuscript Form</i> (max. 20 points)	20
TOTAL POINTS (max. 100 points)	65
GRADE (1 – 2 – 3 – 4)	2

NAME OF THE REFEREE:

DATE OF EVALUATION:

Referee Signature

EXPLANATION OF CATEGORIES AND SCALE:

LITERATURE REVIEW: *The thesis demonstrates author's full understanding and command of recent literature. The author quotes relevant literature in a proper way.*

Strong   Average   Weak
20   10   0

METHODS: *The tools used are relevant to the research question being investigated, and adequate to the author's level of studies. The thesis topic is comprehensively analyzed.*

Strong   Average   Weak
30   15   0

CONTRIBUTION: *The author presents original ideas on the topic demonstrating critical thinking and ability to draw conclusions based on the knowledge of relevant theory and empirics. There is a distinct value added of the thesis.*

Strong   Average   Weak
30   15   0

MANUSCRIPT FORM: *The thesis is well structured. The student uses appropriate language and style, including academic format for graphs and tables. The text effectively refers to graphs and tables and disposes with a complete bibliography.*

Strong   Average   Weak
20   10   0

Overall grading:

TOTAL POINTS	GRADE		
81 – 100	1	= excellent	= výborně
61 – 80	2	= good	= velmi dobře
41 – 60	3	= satisfactory	= dobře
0 – 40	4	= fail	= nedoporučuji k obhajobě